

Telegraful Român.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile să se adreseze

Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegraful Român», str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Ajutorul de două sute cincizeci de mii.

Am dat într'un număr mai recent știrea, că comisiunea regnicolară de ajutorare pe vremea războiului a pus la dispoziția Escelenței Sale, Arhiepiscopului și Mitropolitului *Vasilie Mangra*, frumoasa sumă de 250,000 coroane, pentru a o împărți, după buna sa chibzueală, între preoțimea lipsită din mitropolia întreagă. Aflăm acum, că în sinodul diecezan din Arad, care, ca și cel din Caransebeș, a putut să se întrunească la timpul reglementar, și n'a fost necesitat să-și amâne pe mai târziu întrunirea, ca sinodul arhidiecezan din Sibiiu, a fost vorba despre acest nou ajutor dat preoțimei noastre, și că s'a dificultat, chiar dela locul presidial, *forma* în care s'a făcut asemnarea ajutorului: la mâinile mitropolitului, și nu la mâinile fiecărui episcop, ori consistor, în parte. Credem, că în vederea scopului ajuns, nu are nici un rost discutarea *forme*, după fost asemnat și de astădată la mâinile celui mai mare din biserică noastră, probabil din motivul, că *din a sa parte* a fost cerut și solicitat, dar mai ales în urma *autorității* pe care o are și a *încrederei* de care se bucură Escelența Sa la cei dela conducerea statului, ceea ce reese și din articolul apărut în «*Deșteptarea*» din Budapesta, în numărul din 21 Aprilie n., deci înainte de întrunirea sinodului aradan, în care articol, pe baza informațiilor autentice, se spun următoarele:

Acum cinci luni am fost cei dintâi, cari am înregistrat știrea, că comisiunea regnicolară de ajutorare pe timpul războiului a pus la dispoziția Escelenței Sale, d-lui Arhiepiscop și Mitropolit *Vasilie Mangra*, suma de coroane o sută nouăzeci de mii, ca ajutor extraordinar pentru acei preoți gr. or. români din patrie, cari sunt mai avizați la acest sprijin. Astăzi suntem în situația de a vesti cetitorilor noștri, că aceeași comisie a încunoștiințat cu datul de 6 Martie a. c. și sub numărul 1033 pe Escelența Sa, că îi pune o nouă sumă la dispoziție și anume o sumă și mai mare: suma de coroane *două sute cincizeci de mii*, ca ajutor de război pentru anul 1917 pe seama preoțimei gr. or. române din patrie.

Comentând acest fapt ziceam acum cinci luni, că în gestul comisiei regnicolare de ajutorare pentru durata războiului, trebuie să vedem nu numai un semn palpabil al sentimentului de echitate, cu care instituțiile statului nostru tratează biserică românească din patrie, ci în același timp și o dovadă tot atât de palpabilă despre interesul deosebit, ce-l poartă șeful bisericei gr. or. române față de preoții săi, ca și despre autoritatea, de care se bucură Escelența Sa înaintea factorilor de greutate ai statului nostru.

Astăzi după acest nou gest de echitate și umanitate al numitei co-

misii nu putem decât să subliniem din nou cele spuse acum cinci luni și să le completăm cu o nouă constatare.

În fața pornirei din ce în ce mai dușmănoase, ce se poate remarca într-o parte a presei din patrie și a opiniei publice maghiare față de preoțimea noastră, din cauza rătăcirii câtorva preoți români uitați de sine, cari nu s'au sfiit a face servicii de spionaj dușmanilor patriei noastre, fiind osândiți în consecință să-și ispășască păcatele sub stâlpul rușinos al furcilor, iar alții au întins mână frățească dușmanului în momentul invaziei sale perfide, pentruca să-l întovărășască în momentul retragerii sale nu mai puțin rușinoase, gestul comisiei regnicolare de ajutorare pentru timpul războiului primește o importanță morală deosebită.

Acest gest dovedește mai pe sus de orice îndoială, că statul nostru, instituțiile și organele sale știu să se ridice, — mai ales între împrejurările gingașe și critice de azi, — la înălțimea acelei obiectivități echitabile care caracterizează orice sistem corect și leal de guvernare și administrare.

Dacă o parte a opiniei publice generalizează cazuri izolate, dacă confundă pe cei foarte puțini vinovați cu cei mulți nevinovați, pe singuratici cu totalitatea și vrea să facă responsabilă însași biserică ca instituțiune și confesiune cu păcatele câtorva slujbași ai săi, — statul nostru, ca stat de ordine și de drept, nu admite astfel de confuzii și deplasări.

Că în ce discredit au adus câțiva preoți rătăciți întreaga preoțime română și însași biserică românească, dovadă nu se poate mai drastică este însuși faptul, că unele comune bisericicești, ai căror preoți au trecut în România, sau au fost deținuți de autoritățile noastre, — chiar dovedindu-se în urmă nevinovăția lor, — sub presiunea împrejurărilor și la îndemnul unora și altora s'au desfăcut din sinul bisericei noastre strămoșești și au trecut la altă confesiune.

Purtarea compromițătoare a acestor câțiva preoți români, pe cari Escelența Sa, d-l Arhiepiscop și Mitropolit *Vasilie Mangra* s'a văzut silit s'o mustre și s'o vestejească din nou în cadrele blânde și înțelepte ale enciclicei sale de Paști, — a creat fără îndoială o atmosferă neprielnică și o situație dificilă tuturor, câți tratează azi o chestie a preoțimei sau bisericei române. Dar precum a accentuat nu de mult contele Ștefan Tisza în constatările sale făcute în legătură cu discursul deputatului Dr. Iosif Siegescu, — statul nostru și organele sale nu fac politică de sentiment și încă de sentiment exagerat, ci lasă să triumfeze pe toată linia numai principiul dreptății, făcând distincția convenită între cei vinovați și între cei nevinovați.

Nu tagma preoțească și biserică românească din patrie a fost compro-

misă prin purtarea celor câtorva rătăciți, ci *curentul politic*, căruia i-au aparținut, iar adevărata biserică românească și în special cea gr. orientală o reprezintă nu puținii slabi de înger, cari și-au uitat de datorința lor, ci marea majoritate a clerului nostru, cinstită și corectă, în frunte cu Arhiepiscopul și Mitropolitul *Vasilie Mangra*. De dragul acestora din urmă și nu al altora, și ca semn, că vrednicia lor se știe aprecia după dreptate, a pus comisiunea regnicolară la dispoziția Mitropolitului *Vasilie Mangra* respectabila sumă de 250 de mii cor., cu destinația de a se ajutama preoții români mai lipsiți din întreaga mitropolie.

Iar dacă majoritatea clerului nostru inspiră atâta încredere factorilor conducători ai statului nostru, chiar și în aceste vremuri turburi, când sufletul ușor este inclinat spre bănuială și suspiciune, — meritul este fără îndoială în primul rând al Escelenței Sale, d-lui Arhiepiscop și Mitropolit *Vasilie Mangra*, care acopere prin personalitatea sa întreg clerul cinstit românesc și este azi garanța cea mai desăvârșită a lealității tradiționale a bisericei noastre.

Preoțimea noastră va fi recunoșcătoare statului nostru și comisiei regnicolare de ajutorare pentru frumosul dar material ce i s'a trimis de Paști, destinat să întărească și nimbul moral al bisericei noastre, sfărțicat pe alocurea de câțiva nenorociți, — dar nu va uita, că această înlesnire materială și mai ales rehabilitarea meritată morală se face prin vrednicia și autoritatea șefului său, Arhiepiscopul și Mitropolitul *Vasilie Mangra*, ca și prin încrederea, ce inspiră convingerile politice ale Escelenței Sale, justificate și confirmate cu atâta elocință de experiențele războiului de azi.

Solie nouă de pace. În urma hotărârii aduse din partea partidului social-democrat din Germania, că guvernele statelor implicate în război au să fie constrânse din partea organizațiilor social-democrate de pretutindenea să renunțe pe față și categoric dela orice anexiune făcută în paguba altora, precum și dela despăgubiri de război, pentruca pacea numai așa poate fi legată: publică ziarul «Fremdenblatt» dela Viena, organul ministrului de externe austro-ungar, un remarcabil articol de fond, în numărul de Joi, de cuprinsul, că monarhia austro-ungară nu a avut și nu are planuri agresive față de Rusia, și că nu are intențiunea să-și lărgească frontierele, în detrimentul Rusiei. N'a intrat în război de cucerire, ci în război de apărare, pe care-l va continua, dacă se cere, până la ajungerea scopului, care e asigurarea existenței din viitor a monarhiei austro-ungare. Pe bazele acesteia monarhia noastră e gata să lege pace cu Rusia oricând, precum gata e și pentru continuarea războiului, până la ajungerea scopului avut în vedere. Se face deci din partea monarhiei noastre un nou ofert de pace Rusiei, într-o formă, care face acum posibilă guvernului revoluționar rusesc, dacă și nu acceptarea lui momentană, cel puțin medietatea asupra lui.

Lupta a doua dela Arras.

Despre înverșunata luptă dela Arras, unde englezii au încercat pentru a doua oară să spargă frontul german, și unde au suferit o mare înfrângere, precum și cele mai mari pierderi pe cari le-au avut în actualul război, se dau din parte germană următoarele amănunte:

În lupta de nou aprinsă la Arras în 23 Aprilie, englezii au suferit o înfrângere sângeroasă și cele mai grele pierderi din întregul război. Intențiunea lor de a sparge liniile germane de ambele părți ale râului Scarpe și de ambele părți ale șoselei Arras-Cambrai, a fost făcută de rușine de vitejia probată a trupelor germane și de splendida cooperare a artileriei, infanteriei și a aviativilor. Pe întregul front de atac, în lungime de 30 kilometri, între Lens și Bullecourt, zac grămezi de englezi asaltatori, nimiciți de granate și de gloanțe.

Înainte de amiază, după un foc concentric din cele mai grele și de mai multe ore, s'a aprins lupta pe frontul estins. La vest și la sudvest dela Lens au eșuat toate atacurile engleze, pe lângă pierderi grele pentru dușman, în parte prin lupte sângeroase ulterioare la Avion, unde dușmanului i-a succes se străbăta, în mod tre-cător, dar prin un puternic contraatac a fost respins la moment, lăsând prizonieri în mâinile noastre. Între Gavrelle și Scarpe, după o pregătire puternică de foc de artilerie, nu se mai vedea linia de fum și de praf, și prin norii de fum și de praf li-a succes englezilor se între în linia noastră, cu ajutorul automobilelor grele (tank).

Contraatacurile s'au început încă înainte de amiază. La sud dela Scarpe au fost păstrate toate pozițiile noastre, ori cât de adânc se fi intrat dușmanul în ele. Unde englezii au putut se prindă teren în mod provisor, au urmat numai decât contraatacurile, cari pentru noi au decurs în mod favorabil. Astfel dușmanul a fost scos cu pierderi grele din linia Henninel-Bis en Artois, și linia noastră recucerită fără știr-bire. Pentru derimăturile din satul Guemappe, de pe șoseaua Arras-Cambrai, se dau lupte încă. În contra dușmanului înaintat spre vest dela Fontaine e în curgere contraatacul. Șapte automobile grele duș-mane (numite tank) au fost distruse înainte de amiază. Lupta ia un curs favorabil, grație eroicei atitudini a trupelor noastre.

După amiază dușmanul și-a reînnoit atacul asupra localității Avion, dar atacul s'a prăbușit în focul nostru, cu pierderi mari. La vest dela Lens focul dușman s'a prefăcut de nou în cel mai puternic foc concentric. Partea dela ost a satului Gavrelle, în care dușmanul a putut se între înainte de amiază sub scutul prafului, a fost asaltată de nou, după un atac dela nord și ost și după o pregătire temeinică și eficace de artilerie. Înălțimea 71, la sud dela Gavrelle, încă a fost luată de noi. Asemenea și sătulețul Roeux, de pe malul râului Scarpe, a fost recucerit pe urma unui contra asalt isteț. Toate avantajile, pe cari englezii le câștigaseră înainte de amiază, li-au fost răpite. La sud dela Scarpe încă s'a continuat după amiază și seara. În 23 Aprilie, lupta cu aceeași vehemență. Rând pe rând au aruncat englezii în foc grămezi asaltătoare, pentru a forța spargerea decizătoare a frontului la sud dela Scarpe, după ce li s'au răpit succesele avute la nord dela Scarpe. Trupele noastre au respins însă în mod sângeros toate atacurile înverșunate engleze și au păstrat neclintite toate pozițiile.

De ambele părți ale sătulețului Mancour, lângă satul Guemappe, coloanele noastre de asalt, cari înaintau desprețind moartea, au răpit dela englezi, pe lângă toată împotrivirea disperată a dușmanului, câștigul prim dela început. Ni-au adus 500 de prizonieri, dela nouă divisiuni diferite. Ruinele satului Guemappe le-am lăsat în posesiunea englezilor. Spre seară focul concentric dușman a fost de nou potențat

până la o putere încă necunoscută, pe ambele părți ale râului Scarpe, dela Oppy până la sud dela Fontaine. Englezii au trimis înainte earăși rezerve nouă, cari aveau să se întoarcă spre bine în ora ultimă soartea zilei de luptă nefericită pentru englezi. Dar și aceasta grămadă de englezi, care a dat asalt cu mare îndârjire, a ramas pe loc, nimicată de focul nostru și n'a putut se schimbe înfrângerea din 23 Aprilie. La Avion, unde după amiază un grup de englezi a putut să se așeze într-o parte a pozițiilor noastre, tranșeele noastre au fost curățite și de cel din urmă dușman. Prin aceasta am ajuns în acel teritor de nou în deplina posesiune a tuturor pozițiilor noastre. La nord dela Scarpe au suferit englezii de nou o grea înfrângere. În cursul nopții a fost recucerită de noi și gara sătu-leșului Roieux.

În dimineața zilei de 24 Aprilie s'au aprins nouă lupte înverșunate, în cari s'au întâlnit atacurile pornite din ambele părți. La sud dela Scarpe trupele noastre viteze, cari luptă acolo, au prins și în cursul nopții toate asalturile nouă dușmane.

În comparație cu groaznică luptă dela Arras, rămân în întunec toată celelalte întâmplări din 23 Aprilie la frontul dela vest. În teritoriul dela Aisne și Champagne a dominat la nord dela Reims și la nord dela Prosnos puternica activitate de artilerie. Artileria franceză a suferit cu ocaziunea grupărilor nouă, observate de ai noștri, pierderi mari și repeșite, pricinuite de focul german. S'au constatat esplodări la bateriile dușmane în diferite locuri. La Bethény o întreprindere a patrulilor a avut de rezultat câțiva prizonieri.

La restul frontului au fost succese întreprinderi de patrulare și lupte între patrule, ca în cercul Ypern, la nord dela Trescault și la Villers Plouich. La diferitele părți ale frontului a fost foc de artilerie cu putere însemnată, ca la Villers Plouich și St. Quentin, la Vauxoillen și Laffaux.

Din Austria. Guvernul austriac, prezidat de contele Clam Martiniț, a ajuns la înțelegere și cu Polonia și astfel a fost delăturat motivul demisionării ministrului polon Bobrzynski, care rămâne acum la postul său. Guvernul a făcut Polonilor promisiuni multumitoare cu privire la modul cum va fi organizată Galiția autonomă, a cărei autonomie va fi pusă în aplicare la un an după încheierea păcii. Până atunci deputații din Galiția iau parte la toate lucrările senatului imperial austriac și sprijinesc guvernul cu voturile lor. Un comunicat al guvernului din Austria spune, că convocarea senatului e luată în vedere a se face pe 30 Maiu la Viena, pentru a se ocupa în prima linie cu chestiile urgente de alimentare și cu cele economice, apoi și cu chestii de altă natură. Guvernul invită pe toți cei chemați la o împreună lucrare, pentru a se crea pe seama popoarelor din Austria viața unitară comună, atât de necesară! Când încheiem foaia primim știrea, că e publicată convocarea senatului pe 30 Mai la Viena, în monitorul oficial austriac.

Contele Tisza în Viena. Ministrul prezident ungar, contele Stefan Tisza, a fost în cursul săptămânii trecute în Viena, unde a stat câteva zile și a avut consfătuiri cu ministrul de externe al monarhiei noastre, cu ministrul prezident austriac și cu alți factori însemnați din cealaltă parte a monarhiei. A fost primit și în audiență în mai multe rânduri din partea Maiestății Sale, Impăratului și Regelui nostru Carol. După informațiile pe cari le au ziarele din capitală, călătoria aceasta la Viena a contelui Tisza stă în legătură cu chestiile de alimentare, atât de arzătoare, atât la noi, cât și în Austria, cari chestii deși se lovesc de mari greutăți în ce privește rezolvarea lor norocoasă, totuși nu pot să provoace îngrijorări, pentru că s'a ajuns la constatarea, că cu o împărțire rațională și cu cruțarea care se impune tuturor consumenților din ambele părți ale monarhiei, vor putea fi învinse toate nevoile până la noua recoltă.

Promisiuni făcute soldaților români. Din ziare elvețiene aflăm, că regele Ferdinand al României umilite și distruse a fost la front și a ținut soldaților o vorbire mai lungă, în care a promis introducerea votului universal în țară și a promis pământ tuturor soldaților, cari luptă pentru tron și patrie, asigurându-i, că coroana însăși va face începutul cu parcelarea moșiilor ei întinse și cu împărțirea lor între țărani, urmând apoi exemplului dat de coroană și ceialalți mari proprietari din România. Se teme pe semne regele Ferdinand al României, că se va întâmpla și la el în țară aceea ce s'a întâmplat în Rusia: de tronarea dinastiei, și promite acum aceea ce de mult trebuia să dea țării sale: drepturi și pământ, pentru că guvernul lui Brătianu în scopul acesta a fost adus la putere, iar nu pentru că să facă războiul, care a fost o nenorocire pentru țara sa și pentru Români de pretutindenea.

China vrea război. Din Peking, capitala Chinei, se telegrafează, că guvernorii militari din acest mare imperiu au ținut mai multe consfătuiri sub prezidenția ministrului prezident și în unanimitate și au dat consentimentul, ca să iee parte și China la războiul mondial, conform hotărârii pe care o luase mai înainte guvernul Chinei. În același timp se asigură, că majoritatea covârșitoare a parlamentului din China e pentru intrarea Chinei în război, prezidentul însă (China e republică) nu s'a pronunțat încă în chestia aceasta. Se va conforma și el, sigur, voinței țării; dar vorba e, cu ce să între China în război, căci nu are nici armată organizată, nici arme, nici muniție ?..

Nouă ofensivă ruscă. Generalul Alexiev, supremul comandant al trupelor rusești, a trimis telegramă generalului Nivelle, comandantului trupelor franceze, exprimându-și bucuria pentru succesele avute în luptele cu trupele germane și asigurându-l, că armata rusă e decisă să participe la opintirile Franței și să ducă la triumful final cauza comună a aliaților.

Generalul Nivelle a răspuns tot pe cale telegrafică, mulțumind pentru felicitări și exprimându-și bucuria, că armata rusă e în curând se va alătura la luptele date în contra dușmanului comun. E de așteptat deci în curând o nouă ofensivă rusă, a cărei întârziere generalul rusesc Brusilov o atribuie, într-o declarație făcută în fața unui corespondent de ziar, *vremii*, pentru că după cum spunea el: «numai raporturile climatice au făcut imposibilă începerea ofensivei rusești, deodată cu ofensiva mare engleză-franceză»... Vom vedea ce va fi; dar sigur vom vedea cum se prăbușește și această nouă ofensivă rusă!

Din cele trecute vremi.

— Cuza vodă cătră Carol vodă. —

Ultimul domn român al principatelor unite dela Dunăre a fost, cum se știe, *Alexandru Ioan Cuza*, născut în anul 1820 și ales domn al țării la 1859, atât din partea Moldovei, cât și din partea Munteniei. Sub el deci și prin el s'a făcut unirea principatelor române, din care s'a născut România, astăzi vrednică de plâns, în urma nesocotinței celor puși în fruntea ei. Alexandru Ioan Cuza a fost detronat în 11 Februarie 1866, de toți fruntașii partidelor politice din țară, cari au intrat noaptea în palat și au silit pe Cuza vodă să-și subscrie renunțarea la domnie. Cuza a fost escortat apoi până la granița și trimis în exil, unde a și murit, în 3 Mai 1873. Detronarea lui s'a făcut în scopul aducerii în țară a unui domn strein, și soartea a căzut pe principele Carol de Hohenzollern, ales domn al României prin plebiscit, cu drept ereditar. Din o scrisoare, pe care a adresat-o din Paris Cuza vodă principelui Carol, în 29 Aprilie 1867, se vede, că însuși Cuza era convins de necesitatea aducerii unui domn strein în țară și era decis, ca la timpul potrivit să-și cedeze locul. Iată ce scria el principelui Carol, pe care-l rugase să-și permită reîntoarcerea în țara sa, pe care o iubea atât de mult:

Paris, 29 Aprilie 1867.

Măria Ta! Părăsind în pripă principatele, nu mi-am putut regula mai multe afaceri, a căor deslegare interesă starea mea privată. De altă parte sunt citat într-un proces, în care pasiunile politice au amestecat numele meu și care face ne-nămintă ființa mea în țară. Pentru aceste două cuvinte am de gând să mă duc peste câțiva timp în Moldova, la moșia mea Ruginoasă.

România a văzut împlinindu-se dorințele sale cele mai scumpe, stabilirea unei dinastii, care îi va asigura viitorul, dându-i stabilitatea ce lipsea instituțiilor sale. Înălțimea Voastră serenă, aclamată de națiune, recunoscută de sublima poartă și de puterile garante, este temeinic stabilit pe tron. De aci înainte, Maria Ta, Români nu caută se aibă altă cugetare, decât de a vă ajuta din toate puterile lor în marea sarcină ce ați luat asupra vă cu atât curaj. Convins, că ideile mele sunt ideile compatrioților mei, îmi place a crede, că Înălțimea Voastră va aprecia, că reîn-

toarcerea mea în principate nu poate avea nici un inconvenient. În această privință permitem-mi, Maria Ta, a vă spune toată gândirea mea, și a pune astfel o stavilă inter-pretațiilor ce s'ar putea da reîntoării mele în Moldova. Imi voi împlini astfel o datorie ce-mi impune, atât caracterul meu, cât și trecutul meu, fie ca cetățean, fie ca Domnitor.

În 1857, în divanul ad hoc al Moldovei, am fost unul din cei dintâi deputați, cari am exprimat și subsemnat dorințele țării pentru un principe strein. Speranțele noastre nu se putură împlini atunci. Târziu, în 1859, voturile unanime ale ambelor adunări imi deteră îndoita coroană a României. Înălțat pe acest tron, ce nu ambiționasem, declarai îndată și solemn, că voi pune onoarea mea și gloria mea în îndeplinirea dorințelor poporului român. Fiecare știe în România, că n'am pregetat nici cum a formula aceasta îndatorire într-o scrisoare, adresată a doua zi chiar după alegerea mea, cătră sublima poartă și puterile garante. Încercările mele atunci nu isbutiră și a trebuit se aștept un timp mai favorabil. Cel puțin am avut mulțumirea de a realiza unirea principatelor, a face din trei milioane de clăcași trei milioane de proprietari, a înapoia țării a cincisuta parte din pământul ei usurpat de clerul grec pe seama locurilor sfinte, a da tuturor Românilor fără excepțiune drepturile electorale, de cari era lipsită pe nedreptul marea majoritate a națiunii, a constitui în mod puternic egalitatea civilă și politică, și în fine a traduce în fapte mai toate dorințele divanurilor ad hoc din 1857.

Cu toate acestea sarcina mea nu avea să fie îndeplinită în ochii mei, decât în ziua când ași fi putut ceda tronul unui principe eșit dintr-o familie domnitoare din Europa. Înălțimea Voastră a putut urmări în cărțile mele șirul acestei constante preocupări. Turburările din 3/15 August 1865 veniră a proba, că pretenții indigeni nu abdicaseră încă. Crezuiu atunci sosit momentul de a lucra și după șapte ani de a satisface dorințele poporului român contra acestor încercări antenaționale. Aveți în mână, Măria Voastră, scrisoarea pe care o adresasem la 1 Octomvrie a aceluiaș împăratului Napoleon, ca suveranului, care în toate împrejurările arătase cele mai călduroase și mai folositoare simpatii, atât principelui Românilor, cât și României. Măria Ta cunoști dar foarte bine, că împărțeam Maiestății Sale imperiale intențiunea mea în hotărârea, că eu îi dădă garanții serioase pentru viitorul țării mele. Aveam onoarea totodată de a solicita binevoitoarele consilii ale împăratului pentru alegerea acestui principe. Două luni mai târziu, la deschiderea corpurilor legiuitoare, mesajul meu rezmințea Românilor făgăduințele mele din 1859.

— Fie în capul țării, fie alături cu voi, — spuneam reprezentanților națiunii, — eu voi fi totdeauna cu țara, pentru țară, fără altă țintă, decât voința națională și marile interese ale României. Eu voesc să fie bine știut, că nici odată persoana mea nu va fi împedecare la orice eveniment, care ar permite a se consolida edificiul politic, la a cărui așezare am fost

FOIȘOARA.

Cura naturală.

— Importanța și efectele ei. —

De preotul N. Todea.

(Urmare).

Până când însă morbul n'a ruinat părți întregi organice din corp, cura naturală poate fi luată, cu toată încrederea în ajutor de cătră ori care bolnav, căci după tratament potrivit, poate fi scăpat și mântuit fie cine de morburile cele mai complicate și mai periculoase.

Pentru ca să fiu mai bine înțeles, accentuez, că toate sistemele de cură indicate a lui Kneipp, Kuhne, Priessnits, Schroth, Rikli, se numesc cu nume colectiv: *metodă sau sistem de cură naturală*, iar nu *cură de apă*.

Adevărat, că apa joacă rol de căpetenie în toate sistemele acestea, dar nu numai exclusiv cu apă și prin apă se curează diferitele morhuri.

În cura naturală sunt o mulțime de aplicațiuni, și se poate zice, că ea este așa de vastă, încât își trebuie ani îndelungați ca să te poți specializa în ea. Aci vin în aplicare, ca să înșir numai pe scurt, următoarele: *băi de abur, băi de aer, băi de soare, băi de nămol, băi calde, băi reci, băi de nisip, băi electrice*, apoi: *pachetări umede, pachetări sbicite, oblojeți, turnări diferite de apă, gimnastică, dietă, mișcare, odihnă, fricțiuni, masajiu*, și câte și mai

câte feluri de aplicațiuni destul de complicate.

Toate aceste aplicațiuni au menirea a dizolva materiile morbide din corp, a le scoate apoi afară prin băi, a aduce în ordine circulația regulată a sângelui și a fortifica organismul debilitat.

Kuhne zice: *numai curățenia vindecă!*

Și dacă am spus, că aplicările pomenite formează la olaltă sistemul de cură naturală, pentru ca să fiu înțeles, mai atrag atențiunea asupra faptului, că acești factori vindecători, luați în combinațiune la curarea boalelor, sunt elemente de ale naturii însăși, precum e: *soarele, aerul, apa, căldura, lumina etc.*

Cu acești factori se fac astăzi în institutele de cură naturală adevărate minuni la curarea boalelor, și numai acela poate pricepe și admira din destul rezultatele aproape miraculoase ce se ajung prin cura naturală, care a fost bolnav vre-odată, și părăsit de medicină s'a dus la un astfel de institut, unde și-a redobândit sănătatea, în felul cum mi-am redobândit-o eu, sau acela care n'a fost bolnav, dar pentru a se convinge, a petrecut câțiva timp undeva la astfel de institute.¹

¹ În Ungaria astfel de institute sunt foarte rare. Spre a cunoaște puterea lor vindecătoare trebuie să mergi în Austria, în Germania, în Elveția etc. Austria, dar mai ales Germania are o mulțime de astfel de institute, ceea ce înțelege de sine, fiindcă și întemeietorii curei naturale sunt aproape toți de origine germană. În jurul Vienei încă sunt câteva institute de felul acesta, între cari: *Kaltenleitgebene*, unde profesorul Dr. Winternitz a devenit celebru prin tratamentul bolnavilor după sistemul natural. Din 1902 tot în jurul Vienei s'a întemeiat institutul de cură dela *Wällischhof*, condus

de medicul român Dr. Sturza, care institut fiind foarte bine condus, este cercetat de mulți pacienți, între cari și Români destui.

² Mergând pentru o cură la Karlsbad, în calea mea m'am abătut la clinica din Viena, unde am fost reținut 10 zile, și am fost supus la diferite experimente, tratat fiind cu medicină diferite. În urmă am fost dimis de aci, declarat de incurabil. În privința facerii unei cure la Karlsbad, medicii nu se uniau în păreri, unii ziceau, că pentru Karlsbad sunt prea debil, deci să nu merg acolo, alții ziceau din potrivă, că poate îmi va ajuta ceva cura dela Karlsbad. Eu am plecat la Karlsbad, am făcut cura obicinuită acolo și m'am reîntors cu rezultat puțin îmbucurător acasă.

Altcum în privința aceasta autorități medicale de primul rang și-au spus și își spun mereu cuvântul, insistând pe lângă studiarea curei naturale. Așa de ex. medicul Dr. Meiszner din Chemnitz, în Germania, într-un tratat al său spune: «*negreșit, cura naturală ar trebui susținută ca obiect obligator între studiile medicale, pentru că marele folos al acesteia s'a adevărit și trebuie și această cură învățată ca multe altete.*»

Până a nu cunoaște cura naturală însumi eram de firma credință, că sănătatea se poate recăpăta prin întrebunțarea medicinei prescrise după recept, dar am rămas prea desiluzionat de aceasta în practică. De când am cunoscut cura naturală, și mai ales de când prin ea mi-am recăștigat sănătatea ruinată prin un morbid îndelungat de aproape zece ani, m'am interesat și adâncit cu deosebită plăcere în sfera aceasta.

Am și fost în repeșite rânduri și sunt tot mereu recercat, ca să dau îndrumări la deosebiți bolnavi, cărora cu bunăvoință le-am dat și le dau sfaturi în direcția curei naturale, și aproape în totdeauna am reușit, ceea ce confirmă scrisorile de mulțumită ce mi-au sosit.

Mulți partizani și reprezentanți ai curei naturale, în urma nesucceselor esite la iveală din tratarea bolnavilor cu medicină, condamnă foarte aspru medicină și pe reprezentanții acesteia.

Condamnarea aceasta nu e însă corectă, pentru că unii rami din știința medicală, precum este de ex. *chirurgia, oculo-istrica, obstetrica*, sau arta de a asista la nașteri, etc. se bucură de considerații ge-

fericit a contribui. În Alesandru Ioan I, domn al Românilor, Români vor găsi totdeauna pe colonelul Cuza, pe acel colonel Cuza, care a proclamat în adunarea ad hoc și camera electivă din Moldova marile principii ale regenerației României, și care fiind domn al Moldovei, declară oficialmente înaltelor puteri garante, când primea și coroana Valahiei, că el primește aceasta în doină alegere ca expresiune neîndoelnică și statornică a voinței naționale pentru unire, însă numai *ca deposit sacru*!»

Astăzi, Maria Ta, toate dorințele mele s'au împlinit. Acest deposit sacru a fost pus în mâinile Măriei Voastre, de Români înșiși, și singura mea părere de rău este, că n'am avut timp să vi'l oferesc eu însumi și în numele lor. Aceasta ar fi fost pentru mine cea mai frumoasă răsplătă și adevărată încoronare a domniei mele.

Am crezut de datorie mea să dau aceste explicații înălțimei Voastre. Nu mă îndoiesc, că Maria Ta le va primi cu aceeași bună credință, care mi le-a dictat. Redevenit simplu cetățean în țara mea, aspir numai la fericirea de a găsi în ea, cu familia mea, existența paucă și rezervată care convine deprinderilor și poziției mele. M'as crede fericit mai cu seamă, Maria Ta, dacă ași avea odată ocaziunea a vă repeta în persoană asigurarea sentimentelor mele și de a vă exprima dorința mea și durata domniei și dinastiei înălțimei Voastre serenissime!

Principele A. I. Cuza m. p.

Resoane înalte de stat n'au permis reînțoararea în țară a detronatului domn român Alesandru Ioan Cuza, care a rămas în exil până la moartea care l'a ajuns în Heidelberg, în 3 Mai 1873. Corpul lui a fost însă adus acasă și înmormântat în pământul patriei sale, astăzi lipsită de fericirea pe care i-a dorit-o până la moarte.

Războiul.

La frontul războiului rușii au deschis pe unele locuri focul de artilerie, anume, în apropierea malului mării, pe la Luck, Zlota-lipa, Naraiovca și Putna, ceace a avut de urmare înțelegerea în măsură mai mare decât până acum. Un aeroplan rusesc a fost nimicit. Dela frontul italian nu ni s'a comunicat nici un eveniment mai însemnat.

În Macedonia plouă și ninge și astfel nu s'a putut desvolta vreoa activitate mai mare. Luptele din zilele trecute, date la frontul acesta, până inclusive 25 Aprilie, pe la Doiran, au fost nefavorabile pentru englezi, cari au atacat în curs de trei zile cu mare înverșunare pe un front mic de 2 kilometri. Au avut pierderi evaluate la zece mii de morți și răniți, fără a fi putut înainta, din contră, ei au fost

nerale; numai la curarea boalelor interne, — cari sunt cele mai dese, — medicina dă adeseori greș.

Eu din contră susțin, că instituția medicală, deși nu poate ajunge la rezultatele dorite prin aplicarea medicinei întotdeauna, are totuși o deosebire și netăgăduită valoare și însemnătate. Chiar și atunci, când medicul nu poate ajuta pe bolnav, încrederea și încurajarea ce se produce în spirital bolnavului, îndată ce acesta știe că medicul se află lângă patul lui, — încă este un factor, care contribuie la alinarea suferințelor bolnavului.

Pentru ca să se vadă efectele curei naturale, voi cita în treacăt dintre multele cazuri numai următoarele, cari mi-au obținut mie în practică: Un student dimis dela gimnaziu, ca inapt de studiu, în urma morbului de stomac și intestine, la sfaturile mele urmând o cură serioasă, s'a făcut sănătos, și-a terminat gimnaziul și s'a dus la studii superioare. Soția unui funcționar, care suferea greu de stomac, s'a făcut bine în urma tratamentului ce i-am recomandat. Un țaran, care zăcuse timp îndelungat în pat, s'a făcut sănătos folosind la sfatul meu pachetările generale făcute în apă sărată. Fetia unui domn, care suferea de friguri cu simptome de vărsat, s'a făcut sănătoasă în urma tratamentului ce i-am dat. O țărăncuță, care zăcuse săptămâni întregi în simptome reumatice, făcând cură după îndigățile mele, s'a tămăduit. Un țaran, care zăcea în apărindere de plămâni, la sfatul meu folosind unele aplicațiuni a curei naturale s'a făcut sănătos. Un sergent dela jandarmi, care de ani îndelungați suferea de stomac și intestine,

luați la goană din partea trupelor bulgare, cari luptă la acest front.

Din Asia mică încă vin știri despre înfrângeri suferite de trupele engleze, cari la Gaza au fost bătute pentru a doua oară de turci. Din comunicatele oficiale turcești aflăm, că englezii și aci au avut pierderi mari, în oameni, arme și muniție. Samara a fost ocupată de englezi. Intențiunea antantei e aceea, ca Palestina, cucerită întreagă dela turci, să fie pusă sub stăpânirea statelor creștine, încredințându-se Belgia cu administrarea ei.

Lupte mari și grele se dau fără întrerupere la frontul dela apus, unde englezii și francezii își măsoară puterile cu germanii, până acum invingibili. Pierderile englezilor și ale francezilor au fost atât de mari, încât din Anglia au fost trimise trupe noi la front, pentru a umplea golurile create de granatele și gloanțele germane. La Arras englezii au încercat Sâmbătă, în 28 Aprilie, pentru a treia oară să spargă frontul german, aruncând în foc trupe numeroase, dar nu le-a succedat. Atacurile lor au fost toate respinse. Pierderile pe cari le-au suferit și de astădată sunt foarte mari. Submarinele germane își continuă cu succes activitatea și scufundă neîntrerupt vapoare dușmane, precum și vapoare de ale statelor neutrale, dar întrate în serviciul antantei.

NOUȚĂȚI.

Telegramă omagială. Cetim în «Foia diecezană» din Caransebeș, că sinodul eparhial întrunit acolo în Dumineca Tomii a decis, la propunerea Preasfințitului Domn episcop Miron, să se trimita Măriei noastre Carol, telegramă de omagială supunere, cu rugarea, ca Maiestatea Sa se fie înaltul ocrotitor și sprijinitor al bisericii noastre ort. române și al așezămintelor ei. Concluzul a fost luat în acest înțeles cu mare însuflețire și cu vii aclamațiuni la adresa Maiestății Sale.

Noul vicar al Orăștii-mari. Sinodul eparhial arădan a ales în sesiunea ordinară a anului acestuia vicar pentru consistorul din Oradea-mare pe Precucioșia Sa, protosincelul Roman R. Ciorogariu, directorul seminarului din Arad. Precucioșia Sa își va ocupa noul post după încheierea anului școlar.

având și o constipație grea, urmând cura recomandată de mine s'a tămăduit și mi-a exprimat mulțumita sa recunoscătoare. Am avut diferite cazuri de acestea dar nu le mai citez, căci ași lungi prea mult firul vorbirii. Mai spun numai, că în familia mea rare-ori obicinuiesc a reclama ajutor medical, (nici nu avem medic la îndemână), ci în bolnăviri serioase le combat cu cura naturală, cu efect. Pe soția mea am scăpat-o în mai multe rânduri de morburii foarte grave, iar pe copiii mei i-am scăpat din morburii periculoase, cum e vărsatul, scarlatina, frigurile, și încă de tot ușor, cu mijloacele curei naturale.

Și acum, preimțând acestea, iată ce pot recomanda fiecăruia, în general, pentru a să preîntâmpine cu succes răul în cazuri de boală.

Intâi să se știe, că pentru ca corpul să rămână sănătos puternic și rezistent, trebuie să fie scaldat, spălat și oțelit.

Dar se naște întrebarea: care este corpul sănătos, și când este omul sănătos? Omul este sănătos atunci, când toate organele corpului își îndeplinesc de sine în mod firesc și cu esactitate chemarea lor, necauzând nici cea mai mică durere, nici cea mai slabă indispoziție.

Omul sănătos are totdeauna o piele caldă-umedă. Dacă pielea își pierde porositatea și nu transpiră cum se cade, fiind în continuu uscată și aspră, atunci răul este destul de mare și simptomul de boală destul de evident.

(Va urma)

Personal. Escelența Sa, domnul ministru de interne Sándor Iános, a călătorit în cursul săptămânei trecute prin Ardeal, onorând cu visita sa mai multe orașe, în cari a cerut și primit informațiuni despre situația poporațiunii.

Comisarul guvernial pentru Ardeal, Ilustritatea Sa, domnul Dr. Betegh Miklós, s'a mutat în 26 Aprilie n. c. din Murăș-Oșorheiu la Brașov, cu întregul său personal de serviciu.

Ziua reginei Zita. Ni se serie din Oradea-mare, că Vineri în 14/27 Aprilie, la orele 8 a. m. s'a oficiat acolo, în biserica noastră din parohia-cetate, serviciu divin, înălțându-se rugăciuni pentru sănătatea Maiestății Sale reginei Zita. A pontificat P. C. Sa, d-l Dr. Eusebiu R. Roșca, Arhimandrit și director seminarial, asistând presbiterii Dr. Vasile Stan și Aurel Popoviciu și diaconul Dr. Octavian Costea.

Eroii muncii. Maiestatea Sa, Împăratul și Regele Carol, a distins cu „Crucea de război pentru merite civile” pe mai mulți muncitori din Austria, cari prin munca lor sevărsită în cursul războiului au adus servicii însemnate tronului și patriei și pe cari Maiestatea Sa i-a numit „eroii muncii” cu ocaziunea propunerii ce i s'a făcut în privința decorării lor din partea ministrului de lucrări publice Trnca din Viena.

† **Isaia Goldiş.** A adormit în în Domnul venerabilul paroh al Cermeiului din dieceza Aradului, Isaia Goldiş, tată al domnului Vasilie Goldiş, secretar consistorial, fost deputat dietal, etc., în frumoasa etate de 92 ani. Din partea familiei ni s'a trimis următorul anunț funebrel: Subsemnatii cu inima frântă de durere aducem la cunoștința tuturor rudeniilor, prietinelor și cunoscuților, că iubitul nostru tată, socher și moș Isaia Goldiş, parohul gr.-or. român al Cermeiului, împărțit cu sfințele taine, în al 92-lea an al vieții, după ce a servit 68 ani sfântului „Păsat Bunul și blândul său suflet în mâinile Domnului. Rămășițele pământești ale scumpului defunct se vor așeza spre odihnă vecinică Joi în 13 (26) Aprilie a. c. la orele 10 a. m. în cimitierul din Cermeiu. Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată! Cermeiu, în 11 (24) Aprilie 1917. Vasilie Goldiş, Iulia Goldiş măr. Oprea, fi și fiică. Ioan Jurca, Isaia Jurca, nepoți, Elena Goldiş nasc. Luțai, noră. Ioan Oprea, ginere.

Reviziunea dispensărilor militare. Conform ordonanței date de ministru pentru apărarea țării, toți cei dispensați pe timp hotărât sau nehotărât dela serviciul militar, și aflați în orașul nostru, au să se anunte la magistrat, în secția militară, în zilele de 30 Aprilie până în 3 Mai a. c. Sânt îndatorati a se prezenta, în scopul de control și revizuire, atât ofiterii și aspiranții de ofiteri, cât și cei aparținători la soldații de rând, cu documentele necesare. Amănunte se pot afla dela magistrat.

Aviz. Centrala pentru metale a mai stabilit, afară de prețurile publicate la începutul lunii lui Martie, și următoarele: 1. Obiecte de aramă, cu părți constitutive străine, întrebuințate în economia de casă, se plătesc cu 3 coroane de kilogram; 2. Fabricate vechi și nouă, table de alamă și de tombac, cu părți constitutive străine, se plătesc cu 2 cor. 80 fil. de kilogram; 3. Alama turnată nouă, cu părți constitutive străine, se plătește de kilogram cu 2 cor. 50 fil.

Lume de bandiți. Din Lugano se anunță: Este caracteristic pentru siguranța publică din Italia, că în zilele acestea au fos arestați douăzeci de bandiți, cari săptămâni d'a rândul primejduseră viața și averea locuitorilor din Toscana.

Alte republice. Corespondentul din Washington al ziarului Daily News află următoarele: Presidential Wilson strănuște să se infinteze o republică evreească în părțile Palestinei liberate prin englezi. Afară de aceasta, numitul prezident al Statelor Unite n'ar avea nimic de obiectat, dacă și Grecia și-ar schimba forma de guvernare, și din monarhie s'ar prefaca în republică, frește cu Venizele în frunte. În sfârșit Wilson este atât de șarmant, încât are să recunoască suzeranitatea Angliei asupra Egiptului, fără să aștepte ca și Marea Britanie să se pronuțe pentru republică.

Zaravaturii în grădinile Luvrului. Ministrul francez de bele-arte a pus la dispoziția tinerimii școlare din Paris un teren larg de șapte mii de metri patrați în gră-

dinile din Luvrul, ca sub conducerea oamenilor de specialitate să samene cartofi, napi, anghinară, meze și alte legume însemnate. Pământul acelor grădini, spun foile parisiene, este foarte potrivit pentru a sămăna zaravaturii, și nimeni nu regretă, că locul florilor de odinioară îl ocupă acum numeroasele soiuri ale plantelor bune de mâncat.

Mai puțină carne. Rațiunea de carne crudă a fost redusă în Austria și stabilită în 15 deca de cap pentru zilele în care se poate mânca carne. Zile fără carne rămân și pentru mai departe două în săptămâna în Austria. La noi, în Ungaria, e acum numai una: Vinerea.

Orânduială privitoare la aprovizionarea spitalelor. Se anunță din Budapesta: Guvernul ungar va da în curând spitalelor, azilelor și altor așezăminte de acest fel, o ordonanță prin care se regulează distribuția bucatelor. Ordonanța va arăta exact: ce fel de mâncări, și la care anume persoane, să fie date. Va statori în același timp și cantitățile de materii nutritive, necesare la gătitul bucatelor, cu rețetele trebuincioase. Măsurile acestea se iau, după ce s'a constatat, că în unele așezăminte se distribuie bucatelile în prea mare cantitate; iar în alte instituțiuni domnește oarecare lipsă în aprovizionare.

Impotriva unui ideal. Ziarul rus Den publică un articol, în care voiește să dovedească faptul, că neutralizarea orașului Constantinopol și a strămtorilor corespunde mai bine intereselor rusești, decât dacă orașul s'ar afla în mâinile Rusiei. Un teritor atât de departat de centrul rusesc este foarte greu de apărat, zice numita foaie; iar România și Bulgaria, ca state de pe țărmurile Mării negre, s'ar simți atinse în interesele lor de existență, când unicul drum, ce duce la mare, s'ar afla în proprietatea țării rusești.

Renunțarea tronului. Gazeta franceză scriu despre acțiunea regală a lui Alençon, Filip, au cerut șeful lor să renunțe la tronul francez în favoarea ducelui de Vendôme, Filip Emanuel. Ducele de Orleans este dispus să cedeze cererii regalilor, căci voiește să iasă în căsătorie o contesă, după ce s'a despărțit de prima sa soție, de arhiducesa Maria Dorotea, pe care o luase de soție în 1896 la Viena. Noul pretendent Filip Emanuel, duce de Vendôme, este născut în 1872 ca fiu al ducelui d' Alençon Ferdinand și al prințesei Sofia din Bavaria.

Pe partea guvernului provizor. Ministrul rusesc de război, Gușcov, vizitează pe rând toate trupele rusești dela front, în scop să le câștige pe partea guvernului provizor. Afară de ministru mai călătorește pe front numeroși deputați ai dumei. Toți stăruiesc în același senz. Ce fel de rezultate au obținut, nu se poate încă lămuri. Agența telegrafică din Petrograd se îngrijește, ca străinătatea să nu primească știri obiective despre călătoria ministrului și a deputaților dumei în mijlocul soldaților dela front.

Urmările războiului submarin. Țările dușmane simțesc tot mai mult, că războiul submarin nu este glumă. Alimentele, în Franța bună oară, scad și se scumpesc enorm. Petit Parisien scrie: Carnea costă acum 450 franci kilogramul, care se plătea înainte de război cu 2 franci; fasolea s'a urcat, dela prețul proletarian de opt bani, la un franc și 60 de bani și se consumă numai de oameni bine situați. Peștii se bucură de libertatea mării și se plătesc la Toulon cu prețuri fie cât de mari. Pe sate se vinde cu 2.50 franci o marfă, ce o primeai, înainte de război, cu 80 de bani.

Teatru german. Sâmbătă și ieri, Duminecă, s'a reprezentat pe scena teatrului orășenesc din loc, cu strălucit succes, plăcuta operetă în trei acte „Die Cărdășfürstin.” Cântărețele și cântăreții mai de seamă au fost vii aplaudați. Teatrul plin de public în ambele seri. Astăzi, Luni, se va da cea mai frumoasă operetă a lui Strauss: „Die Fledermaus” (Liliacul.) Începutul reprezentațiunii la orele 7 seara. Mane, Marți, Klein Eva, comedie în 3 acte.

Bioscopul Apollo dă reprezentațiunii în Casa societății în fiecare zi de lucru la orele 6 și 8 1/2 seara, iar în Dumineci și sârbători la 3 1/2, 6 și 8 1/2. Programul pentru Duminecă și Luni e următorul: 1. Tron și iubire dramă în 3 acte. 2. O junisand care face prostii, comedie în 3 acte. Prețurile de intrare cele obicnuite.

Nr. 90/917.

(54) 1-1

Concurs.

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa III-a Branișca, protopresbiteratul Iliei, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt cele fasonate în coala B. pentru congruă.

Concurenții să-și înainteze cererile la subsemnatul oficiu în termiul deschis, și să se prezinte la biserică, pentru a face cunoștință cu poporul.

Deva, la 14 Martie 1917.

Oficiul protopresbiteral al tractului Ilia în conțelegere cu comitetul parohial.

Dr. Ioan Dobre, protopresbiter, adm. prot.

Nr. 126/1916 par.

(47) 2-3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător în comuna Cerișor, tractul Hunedoarei se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt:

1. Salariu fundamental conform legii, din care 400 coroane se plătește din repartiție de pe popor, iar restul ajutor dela stat ce se va cere pe baza documentelor noului ales învățător.

Dacă statul nu ar da întregirea, nou alesul învățător pe acest an nu poate a-și formula drept decât asupra alor 400 coroane ce sunt asigurate dela popor.

2. Relu de cvartir 40 cor.

3. Pentru grădina 20 cor.

4. Trei stâncini de lemne aduse acasă, din care are a se încălzi și școala.

Cei aleși sunt datori a instrui pe elevii afară de obiectele prescise, după planul de învățământ și conspectul materialului pus la dispoziție de comitetul parohial și cântările la biserică în toate duminicile și sărbătorile, a prevedea instrucția în școala de repetiție.

Cererile de concurs instruite conform legilor se vor trimite la oficiul protopopese, iar concurenții în vreo Duminică ori sărbătoare au a se prezenta în biserică pentru a cânta și a face cunoștință cu poporul.

Cerișor, 10/23 Iulie 1916.

Comitetul parohial:

Ioan Manica m. p., preot,

G. Poanta bujac m. p., G. Poanta gornic m. p., epitrop. notar.

Vidi: Dr. Cornel Popescu, adm. prot.

Nr. 215/1917.

(37) 3-3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător în parohia gr.-or. română din Fizeș-Sâmpetru, protopresbiteratul Unguras, în urma hotărârii comitetului parohial în ședința din 12/25 Februarie 1917 se scrie concurs cu termen de 20 de zile dela prima publicare în foaia „Telegraful Român”.

Salariul învățătoresc e: 600 coroane dela popor prin repartiție, 100 coroane din ajutorul votat dela Preavenatul Consistor arhidiecezan pentru susținerea școlii și restul din ajutorul dela stat votat prin rezoluțiunea din 11 Martie 1912, Nr. 8322, cvartir liber în edificiul școlii și folosirea grădinei de 1/4 jugăr.

Doritorii de a ocupa acei post au a-și așterne cererile de concurs la subsemnatul oficiu protopresbiteral în termiul deschis,

a se prezenta înainte de alegere în vreo Duminică sau sărbătoare spre a cânta și a face cunoștință cu poporul, a înființa cor și a cânta cu elevii în biserică în toată Duminica și sărbătoare la sf. liturgie.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. român al tractului Unguras în conțelegere cu comitetul parohial.

Fizeș-Sâmpetru, 18/31 Martie 1917.

Pavel Roșca, protopresbiter.

Nr. 32/1917

(40) 3-3

Arendare de domeniu.

Domeniul fondului central școlar din districtul Năsăudului, care se află pe hotarul comunei Cianul-mare (Mezősgyere, comitatul Turda-Arieș), în estensiune de 1030 jugere, 1204 orgi pătrate, și care stă din arătură, fână și pășune, dimpreună cu edificiul de locuit și edificiul economic se va da pe calea licitației publice în arândă pentru pășune, eventual cultivare pe timp de 3 ani, începând din 24 Aprilie 1918.

Prețul de strigare e stabilit în arândă anuală de 18,000 coroane, adică optăprezece mii coroane.

Licitația se ține cu oferte închise, cari trebuie să se trimită până în 4 Iunie 1917 la 4 ore după amiază la subscrisia comisiunii administratoare în Năsăud cu vadiul de 1800 coroane.

Ofertul trebuie să declare în ofertă, că cunoaște condițiunile de licitație și de contract, pe cari le primește într-o toată.

Condițiunile de licitație și de contract se pot vedea în cancelaria fondurilor.

Năsăud-Naszód, din ședința comisiunii administratoare a fondurilor central școlar și de stipendii din districtul Năsăudului ținută la 7 Martie 1917.

Dr. Vasile Pahone m. p. prezident.

Dr. Ștefan Jarda m. p. notar.

Trifoi și luțernă

4-500 kgr. rămășițe de trifoi și luțernă se capătă ieftin cât se mai află în deposit la

DI Mandl Markus.

2-3 (50) Nagyszeben, Honterusgasse II.

In editura comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane, în traducere românească, făcută de dl Teodor V. Păcățian redactorul „Telegrafului Român” a apărut

Evangelia ca bază a vieții,

celebra lucrare a lui G. S. Petrow, în care carte sunt tratate cu multă putere de convingere temele următoare: Principiile fundamentale ale civilizațiunii. Educarea voinței în spirit creștinesc. Degenerarea morală. Sublimitatea evangheliei. Împărăția lui Dumnezeu.

Se află în depozit spre vânzare la Librăria arhidiecezană din Sibiu. Prețul unui exemplar e 1 cor. 50 fileri plus 15 fileri porto postal.

Revânzătorilor li se dă 20% rabat.

In preajma examenelor!

Dela Librăria arhidiecezană, Sibiu, se pot procura următoarele:

Propise pentru caligrafie, dictando și germană, o sută bucăți . . cor. 1-20
Penițe aluminiu, 144 bucăți cor. 2-40 și . . . . . „ 1-50
„ „ ordinare 144 bucăți . . . . . „ —80

Cerneală „Anthracen“ 1 litru 2-20 Condeie ordinare 12 bucăți —12
„ „ 1/2 „ 1-10 „ „ „ 12 „ —20
„ „ 1/4 „ —70 „ „ „ 12 „ —42
„ „ „ 12 „ —64

Cărți potrivite ca premii pentru școlari la examene.

Cataloge la cerere se trimit gratis și franco.

Redactor responsabil Teodor V. Păcățian.

„RIUREANA”,

însoțire de anticipațiuni și magazin.

mezögazdasági raktár és előlegezési szövetkezet.

Convocare.

Onorații membri ai însoțirii de anticipațiuni și magazin „Riureana”, se convoacă prin aceasta la

adunarea generală ordinară,

care se va ține în 20 Maiu 1917, la orele 2 d. a., în localul însoțirii pe lângă următorul

Program:

- 1. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghiere asupra rezultatului de gestiune a anului 1915 și 1916.
2. Stăbilirea bilanțului pe anul 1915 și 1916.
3. Alegerea a 2 membri în direcțiune.
4. Alegerea comit. de supraveghiere.
5. Alte eventuale propuneri.

Intrucât la datul de mai sus, nu se vor întruni membri în numărul recerut de statute — adunarea se amână pe ziua de 27 Maiu 1917, la 2 ore d. a., când se va ține conform programei fără considerare la numărul membrilor prezenți.

Sugag, în 14 Aprilie 1917.

Octavian Berghezan m. p., dir. — v. igazg.

Meghívó.

«Riureana», mezögazdasági raktár és előlegezési szövetkezet f. cz. tagjai ezennel meghívotnak egy az egyet helységében 1917. május hó 20-án d. u. 2 orakor megtartandó

rendes közgyűlésre,

következő

Tárgysorozattal:

- 1. Az igazgatóság és felügyelő bizottság az 1915. és 1916. évek ügymenetéről szóló jelentése.
2. Az 1915. és 1916. évi zárszámadási mérleg megállapítása.
3. Két igazgatósági tagmegválasztása.
4. A felügyelő bizottság megválasztása.
5. Más esetleges javaslatok.

A mennyiben a fent kitett időben nem gyűlne össze annyi tag, mennyit a szabályrendelet előir, a közgyűlés f. év. május hó 27-ére d. u. 2 óra elnapoltatik, a mikor a tárgysorozat szerint, a tagok számára való tekintet nélkül megfog tartatni.

Sugag, 1917. április hó 14 én.

George Perian m. p., membru în dir.—ig. tag

Contul Bilanț cu 31 Decembrie 1915.

Table with financial data: Active - Vagyon, Merlegszámla 1915 évi december hó 31-én, Passive - Teher. Includes items like Cassa, Pénzkészlet, Imprim. hip., etc.

Contul Profit și Perdere.

Table with financial data: Spese - Kiadás, Nyereség- és Veszteség-számla, Venite - Bevétel. Includes items like Interese la depuneri, Int. de cont-curent, etc.

Contul Bilanț cu 31 Dec. 1916.

Table with financial data: Activa - Vagyon, Merlegszámla 1916. évi december hó 31-én, Pasiva - Teher. Includes items like Cassa, Pénzkészlet, Depuneri proprii, etc.

Contul Perdere și Profit.

Table with financial data: Spese - Kiadás, Veszteség- és Nyereség-számla, Venite - Bevétel. Includes items like Interese la depuneri, Contr. după int. dep., etc.

Sugag, la 31 Decembrie 1916 — Sugag, 1916. december hó 31-én.

Octavian Berghezan m. p., director executiv — vezérigazgató.

Ioan Albon m. p., Șef cont. proc. la «Sebeșana» cég v. főkönyv.

DIRECȚIUNEA: — AZ IGAZGATÓSÁG:

George Gros m. p. Ioan Bogdan m. p. Nicolau Cutean m. p. George Perian m. p. Ioan Avram m. p. Octavian Berghezan m. p. Ioan Bogdan I. Pavel m. p. Subsemnatul comitet de supraveghiere am examinat conturile prezente, aflându-le exacte și în consonanță cu registrele societății. — Alulirott felügyelő-bizottság jelen számlákat megvizsgáltuk és helyesnek valamint a könyvekkel megegyezőknek találtuk.

COMITETUL DE RUPRAVEGHIARE: — A FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:

Nicolae Bogdan m. p. Ioan Cotilina m. p. Dumitru Straușea m. p. Vasile Bucurescu m. p. Simion Zamora m. p.

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.